

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSA Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej w Ł.
przeciwko "B(...)" Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z., L. Z. i T. Z.
o zapłatę kwoty 14.984.083,19 zł,
oraz z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej w Ł.
przeciwko Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu "I(...)" Spółce z ograniczoną
odpowiedzialnością w Z. i "B(...)" Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
o zapłatę 700.000 zł,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 24 września 2008 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego T. Z.
od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lipca 2007 r., sygn. akt I ACz (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 25 lipca 2007 r. oddalił zażalenie pozwanego T. Z. na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 5 marca 2005 r. o umorzeniu postępowania w sprawie. Sąd Apelacyjny zaaprobował ocenę Sądu pierwszej instancji, że powódka skutecznie cofnęła pozew. Wskazał przy tym, że zbycie przez powódkę wierzytelności objętych sporem nie może podważać tej oceny. Zdarzenie to - zgodnie z art. 192 pkt 3 k.p.c. - nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy. Wprawdzie nabywca rzeczy lub prawa może wejść na miejsce zbywcy za zgodą strony

przeciwnej, jednak w konkretnym stanie faktycznym do takiej zmiany podmiotowej po stronie powodowej nie doszło. Z tego też względu powódka była uprawniona do dokonywania wszelkich czynności procesowych, w tym cofnięcia pozwu, prowadzącego - stosownie do art. 355 § 1 k.p.c. - do umorzenia postępowania.

W skardze kasacyjnej, opartej na podstawie określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., pozwany T. Z. przytoczył zarzuty naruszenia art. 192 pkt 3, art. 203 i art. 479¹³ § 1 k.p.c. oraz art. 101 w związku z art. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) i wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez uchylenie tego orzeczenia oraz poprzedzającego go postanowienia Sądu pierwszej instancji o umorzeniu postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z procesowych skutków doręczenia pozwu jest konkretyzacja i stabilizacja stosunku procesowego pod względem podmiotowym. Zasadę tę wyraża art. 192 pkt 3 *in principio* k.p.c. stanowiąc, że zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, o które toczy się spór, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy. Zbywca pozostaje zatem podmiotem uprawnionym do występowania w charakterze strony. Zgodnie jednak z unormowaniem zawartym w art. 192 pkt 3 *in fine*, nabywca rzeczy lub prawa może wejść na miejsce zbywcy i stać się stroną procesową. Przepis ten uzależnia - *expressis verbis* - powstanie wskazanego w nim skutku procesowego jedynie od zezwolenia strony przeciwnej. W piśmiennictwie trafnie jednak zwrócono uwagę, że wstąpienie do procesu nabywcy w miejsce zbywcy *rzeczy* lub prawa wymaga, dla swej skuteczności, zgody obu stron procesowych. Stanowisko to oparte zostało na założeniu, że z punktu widzenia istoty stosunku procesowego nie sposób zmusić zbywcę do wystąpienia z procesu wbrew jego woli. Pogląd ten, prezentowany przez większość autorów, zaaprobowany został przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 października 2005 r., V CK 708/04 (nie publ.). W motywach tego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy wskazał, że zgoda stron na przekształcenie podmiotowe, o jakim mowa w końcowej części art. 192 pkt 3 k.p.c., nie musi być wyrażona wyraźnie. Może ona zostać przejawiona w sposób dorozumiany przez każde zachowanie, które wskazuje z dostateczną pewnością, że strona nie sprzeciwia się wstąpieniu innej osoby do sporu. Skład orzekający zapatrywanie to w pełni podziela.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, że powódka nie tylko nie wyraziła zgody na wstąpienie w jej miejsce nabywcy wierzytelności objętych sporem, ale wręcz sprzeciwiała się temu. Okoliczność ta w pełni usprawiedliwia stanowisko Sądu drugiej

instancji, że powódka nie utraciła swojego dotychczasowego statusu procesowego i zachowała wynikające z tej pozycji uprawnienie do cofnięcia pozwu. Zarzuty naruszenia art. 192 ust. 3, art. 203 i art. 479¹³ § 1 k.p.c., oparte na błędnym założeniu, że nie jest potrzebna zgoda zbywcy na wejście w jego miejsce do procesu nabywcy, trzeba więc uznać za chybione.

Zamierzonego skutku nie mógł też wyrzucić zarzut naruszenia art. 101 w związku z art. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez rozpoznanie zażalenia skarżącego bez rozpoznania zgłoszonego przez niego wniosku o zwolnienie od kosztów postępowania zażaleniowego.

Podstawę kasacyjną określoną w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. mogą usprawiedliwiać tylko takie naruszenia przepisów postępowania przez sąd drugiej instancji, które mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący nawet nie podjął próby wykazania, że wytknięte podniesionym zarzutem uchybienie mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, ograniczając się do stwierdzenia, iż naruszenie wskazanych przepisów polegało na nierozpoznaniu (przez Sąd pierwszej instancji) wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.